

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень Другий (магістерський) рівень	Форма навчання	Денна/Заочна	Навчальний рік/семестр	I (осінній) семестр
----------------------	--	----------------	--------------	------------------------	---------------------

СИЛАБУС

Назва навчальної дисципліни	МАЛА ПРОЗА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XX СТОЛІТТЯ: СТИЛЬОВІ ТЕНДЕНЦІЇ
Кафедра	Філології (українське відділення)
Освітня програма	Дисципліна за вибором для усіх спеціальностей
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): вибіркова Кількість кредитів: 4 Лекції: 10 Семінарські/практичні заняття: 20 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 90
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Кордонець О.А. кандидат філологічних наук kordonets.oleksandr@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні	Українська література XX ст., зокрема мала проза, ще потребує належного поцінування, переосмислення та вивчення в літературознавчій науці. Адже значна її частина заборонялась, переслідувалась, фальсифікувалась у радянський період. У

**результати
навчальної
дисципліни,
основна тематика
дисципліни**

літературознавчій науці все більшого звучання набирає думка, що саме з літературою епохи XX століття пов'язані європейські досягнення вітчизняного письменства. Найбільші досягнення цього періоду пов'язані саме з новелістикою, в якій проявилася стильова, жанрова, проблемно-тематична різноманітність. На жаль, багато представників малої прози епохи модернізму по сьогодні маловідомі як філологам-фахівцям, так і широкому загалу читачів, оскільки митці були репресовані, а їхні твори майже не перевидавалися, не поширювалися, а часто навіть заборонялися. Таким чином, можемо сказати, що курсу «Українська мала проза XX ст.» належить особлива роль. Предметом курсу є розвиток новелістики XX ст. в її тематичному, жанрову та стильовому різноманітті. **Метою курсу** є осмислення основних закономірностей розвитку української малої прози XX століття, у виявленні домінуючих прикмет творчості представників різних літературних напрямів, угруповань, в усвідомленні тематичного, жанрового та ідейного різноманіття новелістики XX століття. Крім іншого, цей курс має на меті ознайомити студентів із найцікавішими фактами і явищами українського письменства означеного періоду, виробити у них вміння, керуючись принципами історизму, сприймати життєві факти і події, зображені в художньому творі, дати їм об'єктивну ідейно-естетичну обґрунтовану оцінку з позицій загальнолюдських, морально-етичних цінностей.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **загальних компетентностей**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- знання і розуміння професії та предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять;
- здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення;
- здатність вчитися і бути готовим до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації;
- здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді, виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера, планувати та розподіляти час;
- уміння спілкуватися з нефахівцями, виявляти певні навички викладання.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **фахових компетентностей**:

- здатність глибоко розуміти й інтерпретувати зміст текстів української художньої літератури, аналізувати мову і стиль, поетику художнього слова;
- здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний літературний матеріал; узагальнювати підсумки виконаного

дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно з сучасними вимогами та презентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом;

– базові загальні знання; розуміння культури і звичаїв народів світу; здатність і готовність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; знання вершинних творів української і світової літератури;

– навички управління інформацією; здатність працювати самостійно; готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного наукового, творчого досвіду тощо).

Очікувані результати після закінчення курсу «Українська мала проза ХХ ст.»:

Знання з предметної галузі включають:

- предмет, об'єкт та завдання історії української літератури;
- основні етапи формування історії української літератури як наукової дисципліни;
- специфіку співвідношення літератури з фольклором, іншими видами мистецтва, історією, філософією, релігією;
- теоретичні засади, методи та методику вивчення курсу історії української літератури;
- особливості впливу філософських ідей на розвиток української літератури;
- знання художніх творів, розуміння сучасних наукових підходів до їх аналізу;
- основні положення літературознавчих праць;
- творчі біографії письменників, характерні особливості їхнього індивідуального стилю;
- основні тенденції розвитку поезії, прози та драматургії;
- об'єктивні процеси взаємовпливів і взаємодії української та зарубіжної літератур;
- обсяг та проблемні питання шкільного курсу української літератури.

Когнітивні компетентності включають:

- здатність використовувати знання для аналізу літературних, культурних, суспільно-історичних явищ;
- володіти здобутими теоретичними знаннями та практичними навичками для аналізу літературознавчих процесів;
- здатність установлювати специфічні та загальні особливості літературних, культурних явищ;
- оперувати здобутками літературознавчої науки;
- володіти вмінням аналізувати, порівнювати, робити висновки, дискутувати.

До практичних умінь та навичок входять:

- вільно користування системою знань з української новелістики ХХ ст.;
- вміння виокремлювати основні напрями української літератури

	XX ст., орієнтуватись у загальній проблематиці малої прози, знати жанрові та сюжетні особливості, героїв вивчених творів; • вміння розкривати суть та особливості стилевих течій цього часу, давати їх характеристику; • вміння користуватися літературно-критичною термінологією; • навички аналізу художніх творів під кутом зору сучасної методології та літературознавчих досліджень; • усвідомлення об'єктивної цінності того чи іншого українського письменника для сучасного читача, знання творчих біографій авторів-новелістів, характерних особливостей індивідуального стилю; • вміння порівнювати і знаходити спільні риси та відмінності в українській та європейських новелістиці епохи модернізму, знати творчі маніфести та особливості розвитку модерністських течій у руслі української літератури в порівнянні з іншими літературами. Тематика дисципліни Нова хвиля модернізму в українській літературі. Своєрідність української новелістики першої половини XX ст. Художній процес 20-30-тих років: Здобутки й прорахунки. Проза Богдана Лепкого 20-30-х років. Домінування фрагментарних жанрів, посилення натуралістичних та символістських тенденцій. Екзистенційні мотиви творчості. Неоромантизм 20-30-х років. Творчість Миколи Хвильового. Новаторство новелістики Григорія Косинки. Інтелектуалізм та психологізм прози Валер'яна Підмогильного. Жіноча проза в українській літературі першої половини XX ст. (Наталена Королева, Ірина Вільде, Докія Гуменна). Пригодницька проза Олекси Слісаренка. Неореалізм в українській прозі. Творчість Б.Антоненка-Давидовича. Літературний процес часів Другої світової війни (1941-1945) та повоєнного десятиліття. Поетика експресіонізму в кінематографічній та літературній творчості Олександра Довженка. Гуманізм новелістики Олеса Гончара. Психологізм та новаторство малої прози Григора Тютюнника. Готична проза: Валерій Шевчук. Молода генерація прозаїків 80-90-х років (Володимир Даниленко, Олег Лишега, Володими Янчук, Євген Пашковський, Володимир Дрозд). Феміністична проза кінця XX століття (Євгенія Кононенко, Оксана Забужко та ін.)
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Опитування на практичних заняттях, колоквиуми (перевірка знань змісту творів), письмовий аналіз творів за запропонованою схемою, модульні контрольні роботи.
Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне	Відповіді на практичних заняттях – 30 балів (максимум). Самостійна робота студента (конспект змісту художніх творів, підготовка доповідей і презентацій, письмовий аналіз творів) – 20 балів. Модульна контрольна робота – 50 балів. Разом: 100 балів

забезпечення дисципліни тощо)	Залік (допуск у разі наявності 35 балів) – максимум 100 балів Технічне забезпечення: Classroom дисципліни
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	Історія української літератури XX століття: У 2-х кн. / За ред. В.Дончика. – К.: Либідь, 1994. – Кн.2. – Ч.1-2. Історія української літератури XX століття: У 2-х кн. / За ред. В.Дончика. – К.: Либідь, 1998. – Кн.1-2. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст. Кн.1,3, 4. – К.: Рось, 1994. Історія української літератури XX – початку XXI століття: У 3 т. / За ред. В.Кузьменка. – К.: Академвидав, 2013. – Т.2 Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – початок XXI ст.: підручник: У 10 т. – Т.3. – К.: ВЦ «Академія», 2014. – 574 с. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст. : підручник : У 10 т. – К.: ВЦ "Академія", 2013. – Т. 4 : У сподіваннях і трагічних зламах. – 2015. – 576 с. Літературознавча енциклопедія. – У 2-х т. / Укл. Ю. Ковалів. – К.: Академія, 2007